

Društvo demografa Srbije
Institut za demografiju Geografskog fakulteta u Beogradu
Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka
Republički zavod za statistiku

NAUČNI SKUP

**DEMOGRAFSKI IZAZOVI
NA PROSTORU
BIVŠE JUGOSLAVIJE**

**KNJIGA
APSTRAKATA**

Beograd, 2016.

Društvo demografa Srbije
Institut za demografiju Geografskog fakulteta u Beogradu
Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka
Republički zavod za statistiku

ISBN-978-86-82241-05-8

NAUČNI SKUP

**DEMOGRAFSKI IZAZOVI
NA PROSTORU
BIVŠE JUGOSLAVIJE**

**KNJIGA
APSTRAKATA**

Beograd, 2016.

Programski odbor:

- Prof. dr Biljana Radivojević, redovni profesor, Ekonomski fakultet u Beogradu – **predsednik Programskog odbora**
- Prof. dr Mirjana Rašević, naučni savetnik, Institut društvenih nauka u Beogradu
- Prof. dr Miladin Kovačević, direktor, Republički zavod za statistiku Republike Srbije
- Prof. dr Mirjana Devedžić, redovni profesor, Geografski fakultet u Beogradu
- Prof. dr Branislav Đurđev, redovni profesor, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu
- Prof. dr Milena Spasovski, redovni profesor, Geografski fakultet u Beogradu
- Prof. dr Mirjanka Madjević, vanredni profesor, Institut za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Skoplju
- Prof. dr Snježana Mrđen, redovni profesor, Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru
- Prof. dr Draško Marinković, redovni profesor, Prirodno-matematički fakultet u Banja Luci
- Prof. dr Janez Malačič, redovni profesor, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Ljubljani
- Prof. dr Veselin Vukotić, redovni profesor, Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerzitet Donja Gorica
- Mr Ljiljana Đorđević, viši savetnik, Republički zavod za statistiku Republike Srbije
- Mr Ivan Marinković, istraživač saradnik, Institut društvenih nauka u Beogradu

Organizacioni odbor:

- Mr Ivan Marinković, Institut društvenih nauka, Beograd
- Msr Vlasta Kokotović Kanazir, Geografski institut "Jovan Cvijić" SANU
- Msr Jelena Stojilković Gnjatović, Geografski fakultet u Beogradu
- Dr Daniela Arsenović, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu

Sadržaj

Uvodna reč	3
POZICIJA I ULOGA DEMOGRAFIJE U DRUŠTVU	7
BUDUĆNOST DEMOGRAFIJE U SRBIJI, Biljana Radivojević	9
AKTUELIZACIJA NASTAVE DEMOGRAFIJE NA UNIVERZITETU U BEOGRADU, Mirjana Devedžić	10
TEŽIŠTA DEMOGRAFSKIH ISTRAŽIVANJA U SRBIJI NEKAD I SAD, Gordana Vojković, Ivana Magdalenić	11
DEMOGRAF KAO ADVOKAT, Mirjana Rašević	12
DOPRINOS ZVANIČNE STATISTIKE POPULARIZACIJI DEMOGRAFIJE, Ljiljana Đorđević	13
UNAPREĐENJE DEMOGRAFSKIH ISTRAŽIVANJA	15
"CENSUS HUB" – INOVATIVAN I FLEKSIBILAN NAČIN DISEMINACIJE POPISNIH PODATAKA NA RAZINI EUROPSKE UNIJE (EU), Maja Berber	17
MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP IZUČAVANJU FENOMENA MIGRACIJA STANOVNIŠTVA U SRBIJI OD POČETKA 20. VEKA DO DANAS, Milena Spasovski, Danica Šantić	18
ODNOS MIGRACIJA I PREDUZETNIŠTVA KAO MOGUĆNOSTI ZA RAZVITAK ZEMALJA POREKLA I DESTINACIJE, Jelena Predojević-Despić, Vesna Lukić	19
MULTINACIONALNA KOMPARATIVNA ANKETNA ISTRAŽIVANJA U ZEMLJAMA BIVŠE JUGOSLAVIJE – POGLED IZ DEMOGRAFSKE PERSPECTIVE, Ivan Čipin	20
RAČUNANJE POKAZATELJA STARENJA STANOVNIŠTVA: GRANICE HRONOLOŠKE STAROSTI ILI PREOSTALE GODINE ŽIVOTA?, Daniela Arsenović, Branislav Đurđev	21
IMPLIKACIJE NOVIJIH ISTRAŽIVANJA NISKOGE FERTILITETA: KA BOLJEM RAZUMEVANJU REPRODUKTIVNOG PONAŠANJA U SRBIJI, Ankica Šobot	22
UPOTREBA GIS-A U DEMOGRAFIJI. PRIMJER PRIKAZIVANJA GUSTOĆE STANOVNIŠTVA, Snježana Mrđen, Ante Šiljeg, Ivan Marić	23
UPOTREBA REGISTRA STANOVNIŠTVA ZA ANALIZU PARTNERSKIH ZAJEDNICA I DRUGIH SOCIO-DEMOGRAFSKIH KARAKTERISTIKA BIVŠIH JUGOSLOVENA U ŠVEDSKOJ, Ognjen Obućina	24
IDENTIFIKACIJA DEPOPULACIONIH RURANIH PODRUČJA METODOM MULTIVARIJANTNE ANALIZE, Marija Drobnyaković	25
TIPOLOGIJA RURALNOG PROSTORA SRBIJE – OSNOVA ZA REVITALIZACIJU SEOSKIH NASELJA, Marija Antić, Danica Šantić	26
AKTUELNA DEMOGRAFSKA SITUACIJA I PROCESI U ZEMLJAMA BIVŠE SFRJ	27
DUGOROČNE IMPLIKACIJE DEMOGRAFSKIH TRENDOVA U REGIONU BIVŠE JUGOSLAVIJE, Vladimir Nikitović	29
PROSTOR BIVŠE JUGOSLAVIJE NA DEMOGRAFSKOM RASKRŠĆU: 25 GODINA POSLE RASPADA, Damir Josipović	30
PUŠENJE KAO FAKTOR RIZIKA U SMRTNOSTI STANOVNIŠTVA NA PROSTORU BIVŠE JUGOSLAVIJE, Ivan Marinković	31

MORTALITET OD TUMORA NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE, Marko Galjak	32
O BRAČNOSTI STANOVNIŠTVA SRBIJE, Biljana Stanković	33
REGIONALNA IDENTIFIKACIJA STANOVNIŠTVA VOJVODINE I ISTRE U POSLIJERATNIM POPISIMA, Ksenija Perković	34
PROJEKCIJE RADNE SNAGE REPUBLIKE SRBIJE 2011–2051, Ljiljana Sekulić	36
TRŽIŠTE RADA U SRBIJI IZ GENERACIJSKE PERSPECTIVE, Vera Gligorijević	37
DEMOGRAFSKI PROCES STARENJA U CRNOJ GORI I UTICAJ NA TRŽIŠTE RADA, Jadranka Kaluđerović, Gordana Radojević	38
DEPOPULACIONI PROCESI NA PROSTORU REPUBLIKE SRPSKE NA POČETKU XXI VIJEKA, Draško Marinković, Aleksandar Majić	39
MIGRACIJE IZ BOSNE I HERCEGOVINE U HRVATSKU – TRENDOVI I PERSPECTIVE, Sanja Klempić Bogadi	40
SAVREMENI DEMOGRAFSKI PROCESI U BOSNI I HERCEGOVINI, Radoslav Ćorović	41
FERTILITET STANOVNIŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE, Rajko Vranješ	42
MODEL DEMOGRAFSKE DIVIDENDE U REPUBLICI MAKEDONIJI ZA PERIOD 1996–2014, Goran Miladinov	43
DEMOGEOGRAFSKI PREGLED MIGRACIONIH KRETANJA U REPUBLICI MAKEDONIJI, Biljana Apostolovska Toshevaska, Mirjanka Madjević, Marija Ljakoska	44
DEMOGRAFIJA I JAVNE POLITIKE	45
MIGRACIJE MLADIH U SRBIJI: IZAZOVI I MOGUĆI ODGOVORI, Mirjana Bobić, Milica Vesković Anđelković, Vlasta Kokotović Kanazir	47
DEMOGRAFIJA I JAVNE POLITIKE - DEPOPULACIJA I PRONATALITETNA POLITIKA, Dragana Dinić	48
STAVOVI STUDENATA DEMOGRAFIJE O REPRODUKCIJI, Natalija Mirić, Mirjana Devedžić ...	49
NEŠTO DRUGAČIJI POGLED NA POLITIKU PREMA FERTILITETU, Petar Vasić	50
JAVNE POLITIKE I STARENJE RADNE SNAGE, Dragana Paunović	51
POLITIKE STANOVNIŠTVA I STAVOVI MLADIH PREMA NJIMA U REPUBLICI MAKEDOJIJI, Anica Dragović, Marija Drakulovska Ćukalevska	52
POSTER SESIJA	53
STRUKTURA RADNE SNAGE POGRANIČNIH OPŠTINA KAO POKAZATELJ REGIONALNIH DISPROPORCIJA U SRBIJI, Marija Anđelković-Stoilković	55
ETNODEMOGRAFSKI ASPEKT DINAMIKE RAZMEŠTAJA STANOVNIŠTVA I GUSTINE NASELJENOSTI ISTOČNE SRBIJE, Aleksandar Knežević	56
DNEVNE MIGRACIJE STANOVNIŠTVA INĐIJE KA BEOGRADU I NOVOM SADU, Milka Bubalo-Živković, Tamara Lukić, Bojan Đerčan	57
SOCIJALNI INDIKATORI KVALITETA ŽIVOTA U SREMU: ANALIZA PREMA POLU, Bojan Đerčan, Milka Bubalo-Živković, Tamara Lukić	58
PROSTORNI ASPEKT DEPOPULACIJE - SLUČAJ POMORAVSKE OBLASTI, Radmila Veljović ..	59
PROSTORNI RAZMEŠTAJ PATULJASTIH NASELJA U SRBIJI NA POČETKU 21. VEKA, Vanja Javor	60
Spisak autora	61

Pušenje kao faktor rizika u smrtnosti stanovništva na prostoru bivše Jugoslavije

Ivan Marinković

Institut društvenih nauka, Beograd

Pregledom literature o faktorima rizika koji utiču na smrtnost stanovništva, često se kao pojedinačno najznačajniji uzrok izdvaja upotreba duvana. Posledice pušenja na morbiditet i mortalitet stanovništva dobro su dokumentovane na primerima pojedinih razvijenih zemalja ali na prostoru bivše Jugoslavije nije bilo dovoljno radova sa ovom tematikom. Naročito je izostao pokušaj da se proceni uticaj duvana na očekivano trajanje života muškaraca i žena.

Kao najviše korišćen metod kvantifikacije posledica korišćenja duvana, izdvaja se Peto-Lopez metod. Taj metod je između ostalog odabran i zbog činjenice da postoje radovi u kojima su procene uticaja pušenja rađene za veliki broj zemalja, pa je moguće imati komparativnu analizu. Analiza će se odnositi na najnoviji period 2010-2012. godina i obuhvatiće Srbiju (bez podataka za Kosovo i Metohiju), Crnu Goru, Hrvatsku, Sloveniju i Makedoniju.

U ukupnoj smrtnosti, čak četvrtina smrti je povezana sa duvanskim dimom kod muškaraca u Srbiji i Hrvatskoj, 22% u Sloveniji i 21% u Crnoj Gori i Makedoniji. Žene imaju znatno povoljnije rezultate i udeli su niži (Srbija (9%), Hrvatska i Slovenija (7%), Crna Gora (6%), Makedonija (3%)). Naročito je značajan udeo kod karcinoma (jer je to grupa bolesti koja je najviše opterećena duvanom), a udeo je najveći u Crnoj Gori (kod oba pola), a najmanji u Sloveniji. Poređenje sa drugim državama u Evropi pokazuje da je udeo smrti za koju je odgovorno pušenje, kod bivših jugoslovenskih republika, visok, naročito u muškoj populaciji.

Pušenje je značajan faktor veće smrtnosti stanovništva na prostoru bivše Jugoslavije.

Ključne reči: *pušenje, Peto-Lopez metod, mortalitet, prostor bivše Jugoslavije*

CIP - Каталогизacija у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

314.114(497)(048)
314.117(497)(048)

НАУЧНИ скуп Демографски изазови на простору бивше Југославије (2016 ;
Београд)

Књига апстраката / Научни скуп Демографски изазови на простору бивше
Југославије, Београд, 2016 ; [organizatori] Друштво демографа Србије.. [et
al.]. - Београд : Друштво демографа Србије, 2016 (Београд : Републички
завод за статистику). - 63 стр. ; 25 cm

Тираж 100.

ISBN 978-86-82241-05-8 (DDS)

1. Друштво демографа Србије (Београд)

а) Становништво - Социодемографска истраживања - Балканске државе -
Апстракти б) Демографски развој - Балканске државе - Апстракти
COBISS.SR-ID 222775820

Izdavač:

Društvo demografa Srbije

Kraljice Natalije 45, 11 000 Beograd, tel.: 011/361-38-92, www.dds.org.rs

E-mail: dds@dds.org.rs; drustvo.demografija@gmail.com

Odgovara: prof. dr Biljana Radivojević, predsednik

Štampa:

Republički zavod za statistiku, 11 050 Beograd, Milana Rakića 5

Telefon: 011 2412-922 (centrala) • Telefaks: 011 2411-260

Odgovara: dr Miladin Kovačević, direktor

www.stat.gov.rs

Tiraž: 100